

**KULE
KİTAP**

VAZGEÇEMEDİĞİM, DESTAN GİBİ, YENİSİ, KARŞI

Orhan Veli Kanık

Kule Kitap®

www.kulekitap.com

kitap@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

İşletme Koordinatörü: Muhammed Yurt

Yayın Yönetmeni: Murat Şerefoglu

Editör: Hüseyin Özdemir

Son Okuma: Hüseyin Özdemir

Mizanpaj Tasarım: Emir Tali

Kapak Tasarım: Emir Tali

1. Basım, İstanbul, Haziran 2025

ISBN: 978-625-6086-70-8

Tilki Kitap Matbaa / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

"Kule Kitap Yayınevi tarafından baskıya hazırlanan eserlerin hukuki sorumluluğu tamamen yazara aittir."

**VAZGEÇEMEDİĞİM,
DESTAN GİBİ, YENİSİ,
KARŞI**

Orhan Veli Kanık

İÇİNDEKİLER

Kule Kitap Yayınevinin Yayın Esasları.....	7
ORHAN VELİ KANIK (1914-1950).....	9
YAYIMCININ ÖN SÖZÜ.....	13
VAZGEÇEMEDİĞİM	17
BİR ROMAN KAHRAMANI.....	19
SAKAL	20
YOLCULUK.....	21
İSTANBUL TÜRKÜSÜ	22
TREN SESİ	24
DEĞİL	25
GİDERAYAK	26
KEŞAN.....	27
MİSAFİR	28
ESKİLER ALIYORUM.....	29
DESTAN GİBİ (Yol Türküleri)	31
YENİSİ	39
TAHATTUR.....	41
ALTIN DIŞLİM.....	42
BİR İŞ VAR.....	43
ŞANOLU ŞİİR.....	44
İÇİNDE	45
CIMBIZLI ŞİİR.....	46
KUMRULU ŞİİR.....	47

AH! NEYDİ BENİM GENÇLİĞİM!.....	48
DENİZİ ÖZLEYENLER İÇİN.....	49
KAPALI ÇARŞI.....	50
ÖLÜME YAKIN	51
ZİLLİ ŞİİR.....	52
PIRPIRLI ŞİİR.....	53
SERE SERPE.....	54
EK	55
ALTINDAĞ.....	57
KARŞI.....	59
GÜN OLUR	61
SİZİN İÇİN	62
İSTANBUL'U DİNLİYORUM	64
HÜRRİYETE DOĞRU	66
GALATA KÖPRÜSÜ.....	68
KARŞI.....	70
DALGACI MAHMUT.....	71
BAHARIN İLK SABAHLARI.....	72
YALNIZLIK ŞİİRİ.....	73
AYRILIŞ.....	74
İÇERDE.....	75
BİR DUYMA DA GÖR.....	76
BEDAVA	77
VATAN İÇİN	78
AHMETLER.....	79
EROL GÜNEY'İN KEDİSİNİN BAHAR MEVSİMİNDE VE TOPLUM MESELELERİ KARŞISINDA TAKINDIĞI TAVRI ANLATIR ŞİİRDİR.	
Erol Güney'in kedisinin hamileliğini anlatır şiirdir.	
PİRELİ ŞİİR.....	82

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI

Kule Kitap:

Sağlam yapıları ve uzun ömürleriyle bilinen kuleler gibi üzerinde yükseldiği entelektüel ve sanatsal değerlerle zamanın yıpratıcılığına direnen, geçmiş ile gelecek arasında kurduğu bağla yarınlar zengin bir miras bırakmayı hedefleyen bir yayınevidir.

Klasikten moderne uzanan kültür vadisinde, okuyucularına zihinsel olarak daha yüksek bir bakış açısı ve estetik beğeni kazandıracak fikir ve sanat eserlerini yayımlamayı amaçlar.

İlkeli yayıncılık anlayışıyla, Anayasa'da belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve toplumun değerlerine bağlı kalacak, hiçbir ideolojinin veya politik düşüncenin hizmetinde olmayacaktır.

Bünyesine katacağı eserleri seçerken bunların kendinden sonrakilere kılavuzluk edebilecek, ilham verebilecek, içerikleriyle özgün, dil ve anlatımıyla yüksek kalitede olmasına dikkat edecektir.

Ticari kaygılardan ziyade edebî, sanatsal veya bilimsel değere göre toplumun genel yararına uygun, eğitici, bilgilendirici ve estetik değer taşıyan eserlerin seçilmesine özen gösterecektir.

Farklı bakış açılarına, kültürlere ve dillere yer verecek zengin bir yayın portföyüyle eser çeşitliliğini artırırken bu eserleri ait oldukları kültürde de nitelikleriyle öne çıkmış seçkin eserler arasından seçecektir.

Yayımlayacağı eserlerin her safhasını akademik bir titizlikle takip edecek; dil bilgisi, yazım kuralları, tutarlılık ve anlam bütünlüğü gibi

konularda sıkı bir editoryal süreçten geçmesini sağlarken Türk Dil Kurumunun Yazım Kılavuzu'nda belirtilen esaslar çerçevesinde hareket edecektir. (Tarih konulu eserlerde, özellikle Arap harfli kaynaklarla yapılacak çalışmalarla uyumlu olması açısından, özel isimlerin yazımında ait olduğu dildeki yazılışı esas alınacaktır.)

Yazarlardan intihal ve etik ihlali yapmadıklarına dair yazılı beyan alacak, fikri mülkiyet hakları konusunda hassasiyet gösterecektir.

Her kitabı bir miras olarak yarınlarımıza emanet ederken sıradan kitaplardan ziyade derinlik ve anlam arayan okurlarını entelektüel bir zirve yolculuğuna davet ediyor.

Faydalı olmak dileğiyle...

ORHAN VELİ KANIK (1914-1950)

13 Nisan 1914 tarihinde İstanbul'un Beykoz ilçesi sınırlarında yer alan Yalıköy'de dünyaya gelmiştir. Annesi Fatma Nigâr Hanım Beykozlu, babası Mehmet Veli Bey İzmirli tüccar birer babanın çocuklarıdır. Mehmet Veli Bey, Osmanlı Dönemi'nde ordu bandosu olan Mızıkâ-i Hümayun'da, Cumhuriyet Dönemi'nde ise Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nda görev yapmıştır. Fûrûzan ve Andan Veli adlarında iki kardeşi daha olan Orhan Veli'nin asıl adı Ahmet Orhan'dır. Fakat edebiyat dünyasında babasının adına nispetle tanınmıştır.

Beykoz, Beşiktaş ve Cihangir'de geçen bir çocukluğundan Galatasaray Lisesinin ilkokul kısmında yatılı olarak dört yıl okumuş, bilahare annesiyle birlikte Ankara'ya babasının yanına gitmiştir (1925). Ankara Erkek Lisesinde Ahmet Hamdi Tanpınar ve Rıfki Melül Meriç'in öğrencisi olmuştur. Okul arkadaşları Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday'la birlikte "Birinci Yeni" ya da "Garip Hareketi" diye bilinen edebî akımı kurmuşlardır. 1933'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümüne kaydolmuşsa da 1936'da buradan ayrılarak Ankara'ya dönmüş ve PTT Umum Müdürlüğüne bağlı bir büroda işe başlamıştır. İlk şiirleri de aynı yıl *Varlık* dergisinde yayımlanmıştır. *Gençlik*, *İnsan*, *Yenilik*, *Ses* gibi dergilerde yayımlanan yeni şiirleri ilgi gördüğü kadar tenkide de uğramıştır.

II. Dünya Savaşı'nın harareti yıllarında Gelibolu'da tamamladığı (1945) askerlik görevinin ardından Maarif Vekâleti Tercüme Bürosunda iki yıl görev yapmıştır. 1947'de bu görevinden istifa ederek arkadaşları ile birlikte 28 sayı sürecek olan *Yaprak* dergisini çıkarmaya başlamıştır (1 Ocak 1949-1 Haziran 1950). Bilahare İstanbul'a taşınmışsa da bir Ankara ziyaretinde geçirdiği talihsiz bir kazanın ardından apar topar İstanbul'a dönmüş; bir arkadaşının evinde iken -muhtemelen bu kazanın yol açtığı- beyin kanaması ile aramızdan ayrılmıştır (14 Kasım 1950). İstanbul Rumelihisarı Mezarlığı'na gömülmüştür.

Garip öncesi şiirleri (1936-1941) -bilahare yıkacağı- eski şiir tarzının bütün unsurlarını içerir. 1941'de iki yol arkadaşı ile birlikte yayımladıkları *Garip* adlı şiir kitabının ön sözünde hareketlerinin felsefesini oluşturan şiir anlayışlarını uzun uzun izah etmiştir. "Bütün hususiyeti edasında olan yani manadan ibaret" gördükleri şiiri vezin, kafiye, teşbih vb. söz sanatları, belirli söz kalıpları, şairane söyleyiş gibi şekle ait gördükleri niteliklerden arındırmayı hedeflemişlerdir. Ne var ki 1945'te gerçekleştirdiği 2. baskının ön sözünde zaman içerisinde bilgisi arttıkça görüş ve düşüncelerinin de değiştiğini vurgulamışsa da tam olarak hangi fikirlerinin değiştiğine değinmemektedir. Türk şiiri ise onların açtığı yolda ilerlemiş; zaman içerisinde ölçülü, kafiyeli, belirli söz kalıplarına dayalı eski şiir anlayışı terk edilmiştir.

Türk şiirinin konusunu genişletmiş, dil ve yapısını değiştirmiş, kelime hazinesini zenginleştirmiştir.

Şiirlerinde başlangıçta Fransız sürrealistlerinin etkisi görülür de 1945'ten sonra halk edebiyatının tesiri ağır basmaktadır. 45 sonrası yayımladığı diğer dört şiir kitabında bireyden topluma yöneliş de hissedilmektedir. Küçük meseleleri ve küçük insanları şiire

dâhil etmiş; dozu iyi ayarlanmış derecede toplumsal eleştiri, aşk, cinsellik ve yaşama sevinci de şiirlerinde yer bulmuştur. Bununla birlikte İmparatorluk bakiyesi neslin uğradığı değerler yıkımı, ölüm korkusu gibi buhranlar karşısında içki ve ironi kendisine iki sığınak olmuştur. Bilhassa “İstanbul’u Dinliyorum”, “Anlatamıyorum” şiirleri Türk edebiyatının seçkin ürünleri arasında sayılmaktadır. İstanbul şairliğinde Nedim ve Yahya Kemal’in ardılı olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Tiyatro oyunculuğuna ilgisi -yeteneği olmasına rağmen- yarım kalmış, bu sanata borcunu tiyatro çevirileri ile ödemiştir.¹

Eserleri:

Şiir:

- 1) *Garip* (1941)
- 2) *Vazgeçemediğim* (1945)
- 3) *Destan Gibi* (1946)
- 4) *Yenisi* (1947)
- 5) *Karşı* (1949)

Tercümelere:

- 1) *Bir Kapı ya Açık Durmalı ya Kapalı* (Alfred de Musset, 1943-Oktay Rifat ile birlikte)
- 2) *Barberine* (Alfred de Musset, 1944)
- 3) *Scapin’in Dolapları* (Molière,1944)
- 4) *Sicilyalı yahut Resimli Muhabbet* (Molière,1944)

¹ Bu bilgiler şu kaynaklardan derlenmiştir: Yılmaz Daşcıoğlu, “Kanık, Orhan Veli”, DİA, C. Ek-2, Ankara, 2019, s. 15-16; Abide Doğan, “Orhan Veli Kanık”, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/orhan-veli-kanik>, erişim tarihi: 11.05.2025, 12.00.

- 5) *Tartuffe* (Molière,1944)
- 6) *Versailles Tuluatı* (Molière,1944)
- 7) *Üç Hikâye* (Gogol, 1945-Erol Güney ile birlikte)
- 8) *Turcaret* (Alain Rene Lesage, 1946)
- 9) *La Fontaine'in Masalları* (1948)
- 10) *Hamlet* (Shakespeare, 1949-Şehbal Erendiz ile birlikte)
- 11) *Venedikli Tüccar* (Shakespeare, 1949-Şehbal Erendiz ile birlikte)

Bir Kısmı Ölümünden Sonra Yayımlanan Diğer Bazı Eserleri:

- 1) *Fransız Şiir Antolojisi* (1947)
- 2) *Nasrettin Hoca Hikâyeleri* (1949)
- 3) *Nesir Yazıları* (1953)
- 4) *Batıdan Şiirler* (1953-O. Rifat ve M. Cevdet ile birlikte)
- 5) *Antigone* (J. Anouilh, 1955)
- 6) *Saygılı Yosma* (J.P. Sartre, 1961)
- 7) *El Kapısı* (I. Turgenyev, Haz. M. Sabri Koz, 1994)

YAYIMCININ ÖN SÖZÜ

Milletlerin insanlık ailesinde saygın bir yer edinmelerinde sanatın rolü tartışılmaz. Pek çok sanat dalı arasında ise edebiyatın yeri apayrıdır. İşte Dostoyevski, herhangi bir Rus çarından daha çok Rus halkının yüzünü ağartmaktadır. Belki bütün bir Alman ruhunu Goethe'nin eserlerinde görmek mümkündür. Shakespeare'a sahip olmak istemeyecek bir millet var mı? İnsanlığın sefalet manzarasını V. Hugo'dan daha iyi kim resmedebilmiştir?..

Türk edebiyatının başta şiir olmak üzere edebiyatın hemen her dalında çok kıymetli sanatkârlar yetiştirdiğini de gururla söyleyebiliriz. Yunus'tan Fuzulî'ye, Abdülhak Hâmid'den Necip Fazıl'a, Nazım Hikmet'ten Can Yücel'e ... nice sanatkâr, gönül okyanusundan inciler topladılar bizim için.

Reşat Nuri'nin *Çalılıkusu* kim bilir kaç gönüle ateş düşürdü? Tanpınar'ın *Huzur*'u yerleştiği zirveden gururla el sallıyor...

Kule Kitap Yayınevi olarak Türk edebiyatının birbirinden kıymetli kitaplarını yeniden yayımlama gayretimize Orhan Veli'nin eserleri ile devam ediyoruz.

Orhan Veli deyince neredeyse onunla özdeşleşmiş bir kelime gelir hepimizin hatırına: "Garip".

Kendisine yol arkadaşlığı eden Oktay Rifat ve Melih Cevdet ile beraber kaleme aldıkları *Garip*, içerdığı şiirler kadar ön sözündeki manifestosuyla da ayrı bir önem taşır. Tanzimat'la başlayan Batılılaşma sürecinde Türk edebiyatının yeni bir soluk arayışının önemli

bir merhalesidir. “Manadan ibaret olan” şiirin önündeki engel olarak gördükleri şekilsel unsurları yıkmayı hedeflemiştir. Bu konuda gelineen seviye, başarılı olduklarının da göstergesidir. Türk şiirinin konu ve dil açısından ulaştığı genişlik bu çabanın sonucudur. Bu sebeple Orhan Veli Türk edebiyatının köşe taşı isimlerinden biridir. Dünya edebiyatından yaptığı çeviriler ise onun apayrı kıymeti haiz diğer bir hizmetidir.

Kule Kitap Yayınevi olarak Orhan Veli'nin eserlerinin kendi sağığında yapılmış baskılarını gözden geçirip mukayese ederek yazarın metne müdahalelerini göstermeyi, böylece mütevazı bir edisyon kritik çalışması gerçekleştirmek suretiyle eserlerin en uygun hâlini ortaya çıkarmayı hedefledik.

Orhan Veli'nin dilinin sadeleştirmeye ihtiyaç duymaması nedeniyle okuyucularımızın anlamını bilemeyeceğini düşündüğümüz kelimelere dipnotlarda yer verdik. Yine açıklamaya ihtiyaç duyan kişi, yer ve olayları da dipnotlarda birer cümle ile tanıtmaya çalıştık. Orhan Veli'nin kendi dipnotlarının sonuna [O.V.] kısaltmasını ekledik. Kelimelerin imlası ve noktalamasında ise günümüzdeki şeklini tercih ettik. Zira zaman içerisinde yaşanan değişim nedeniyle eski imlanın, metni anlamayı zorlaştıracığı kanaatindeyiz. Bazı yer isimlerinin imlasında ise dönemselliği yansıttığı için metindeki hâlini uygun gördük.

Bilhassa konuşma cümlelerinde yerel ağız olduğunu düşündüğümüz imlalarda tashih yoluna gitmedik.

Metinden ayrı yazılan “-imek” fiilini okuma kolaylığı sağlıcağını düşündüğümüz durumlarda kaynaştırma harfi kullanarak bitişik yazmayı tercih ettik.

Orhan Veli'nin 1945 sonrası yayımladığı diğer şiir kitaplarını hacimleri itibarıyla bir arada yayımlamayı tercih ettik. *Vazgeçemediğim* 1945'te Marmara Kitabevi tarafından, *Destan Gibi (Yol Türküleri)* 1946'da Ölmez Eserler tarafından, *Yenisi* 1947'de İnkılâp Kitabevi tarafından, üzerinde yayınevi bilgisi olmayan *Karşı* ise 1949'da Güney Matbaacılık ve Gazetecilik TAO tarafından basılmıştır. *Vazgeçemediğim*, *Destan Gibi* ve *Yenisi*'nin resimleri Bedri Rahmi Eyüboğlu tarafından çizilmiştir.

Orhan Veli külliyyatının hemen tamamının pdf.lerini temin ettiğimiz İBB Taksim Atatürk Kütüphanesi yetkililerine teşekkürü bir borç biliriz.

Diğer eserlerini de aynı titizlikle okuyucularımıza ulaştırmayı hedefliyoruz.

Şimdiden iyi okumalar dileriz.

